

Strategija mreže Mreže za podršku romskoj djeci REYN – Hrvatska 2014 -2017

Travanj 2014.

UZOR

Europska Unija

Europski Socijalni Fond - Ulaganje u budućnost

Projekt je sufinancirala Europska Unija. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Pučkog otvorenog učilišta Korak po Korak.

1. Razdoblje strategije: 2014. – 2017.

2. O mreži REYN – Hrvatska

2.1. Što je REYN – Hrvatska?

REYN – Hrvatska je zajednica učenja i zagovaračka mreža profesionalaca, paraprofionalaca, institucija, nevladinih i drugih organizacija i pojedinaca u području odgoja i obrazovanja romske djece¹. Ona djeluje sa svrhom pružanja podrške odraslima, kako bi i sami mogli podržati romsku djecu u ostvarivanju jednakih prava na pristup kvalitetnom odgoju i obrazovanju, poticajnom okruženju za razvoj i učenje te mogućnosti da budu uspješna u svojim životima.

Pokretači mreže REYN-Hrvatska su tri organizacije:

- Pučko otvoreno učilište Korak po Korak (Učilište)
- Udruga za obrazovanje Roma (UZOR)
- International Step by Step Association (ISSA).

REYN-Hrvatska nastaje iz dviju inicijativa:

1. međunarodne mreže REYN² koju koordinira ISSA³
2. IPA projekta financiranog od strane Europske Unije pod imenom **REYN-Croatia**⁴, kojega od veljače 2014. u partnerstvu provode navedene tri organizacije (Učilište, ISSA i UZOR).

2.2. Analiza potreba

REYN-Hrvatska temelji svoju strategiju djelovanja na potrebama koje su analizirane na nekoliko razina.

- Dijelom se oslanja na **analizu potreba koju je provela međunarodna mreža REYN** o potrebama i profesionalnim stremljenjima profesionalaca i paraprofionalaca u obrazovanju⁵;
- Na evaluaciji projekta *Oснаživanje roditelja romske nacionalnosti* koje je Učilište provelo s roditeljima i školama u 4 zajednice u Sisačko-Moslavačkoj i Međimurskoj županiji (2010 – 2013) koji su ukazali na potrebu osnivanja **mreže podrške za profesionalce, paraprofionalce, institucije i nevladine organizacije** koje djeluju u području odgoja i obrazovanja **romske djece**;
- Na rezultatima **Regionalnog istraživanja Roma UNDP-a, Svjetske Banke i Europske Komisije, (2011.)** koji pokazuju da u prosjeku, samo **jedno od dvoje ispitane romske djece pohađa vrtić ili instituciju za predškolski odgoj.**

¹ Pod pojmom *romska djeca* REYN-Hrvatska razumijemo djecu koja pripadaju romskoj nacionalnoj manjini i/ili žive u romskim zajednicama. Ovu distinkciju smatramo potrebnom s obzirom na značajnu razliku između broja osoba koje se izjašnjavaju kao Romi i procjena stvarnog broja Roma u Hrvatskoj od strane Vladinih i međunarodnih organizacija (Ured za ljudska prava i zaštitu prava nacionalnih manjina RH i UNDP, 2008).

² <http://reyn.blog.issa.nl/>

³ Učilište je institucionalni član ISSA-e.

⁴ Broj ugovora: IPA 4.1.5.2.02.01.c10

⁵ Pod pojmom *profesionalci u obrazovanju* podrazumijevamo **učitelje, odgajatelje i stručne suradnike**, dok pod pojmom *paraprofionalci u obrazovanju* podrazumijevamo tip asistenata u obrazovanju poput **romskih pomagača**.

- Na rezultatima *Studije o uključenosti romske djece / Roma Early Childhood Inclusion study for Croatia (RECI+, 2014)* koju je provelo Učilište u partnerstvu s **Institutom društvenih znanosti „Ivo Pilar“**, **OSF-om**, **UNICEF-om** i **REF-om**, na 5 različitih lokacija u Republici Hrvatskoj (Grad Zagreb, Međimurska, Osiječko-Baranjska, Istarska i Sisačko-Moslavačka županija), koji pokazuju da, s izuzetkom Međimurske županije, **u programima predškolskog odgoja sudjeluje samo 20% romske djece iz romskih naselja** s navedenih lokacija.
- Na podacima navedenima u **Nacionalnoj Strategiji za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020.**⁶, koji kao najveće probleme u području osnovnoškolskog obrazovanja romske djece ističu: neredovitost **pohađanja** nastave; nisku **stopa završnosti** osnovnog obrazovanja, tj. **napuštanje školovanja** s navršениh **15 godina**; neadekvatno **praćenje** zastupljenosti djece pripadnika **romske nacionalne manjine** koja se obrazuju po **posebnim programima** za djecu **s teškoćama**; neadekvatno **planiranje** i **nekontinuirano financiranje** programa **produženog boravka**; nedostatak **kontinuirane i ciljane podrške obrazovnim djelatnicima koji rade s romskom djecom**; te nedostatak **provedbe** mjera **sprječavanja segregacije**.
- Na rezultatima istraživanja **Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje (2010)** o kvaliteti obrazovanja romske djece koji pokazuju da romska djeca tijekom školovanja imaju znatno niži uspjeh u odnosu na ostalu djecu te na rezultatima studije **Regionalnog istraživanja Roma (UNDP, Svjetska Banka i Europska Komisija, 2011.)** i istraživanja **NCVVO-a (2010)** koji ukazuju na **znatan broj romske djece koja ne nastavljaju i/ili prekidaju školovanje na srednjoškolskoj razini**.
- Na rezultatima IPA projekta **Kvalitetno obrazovanje za romsku djecu**, kojega Učilište provodi od sredine 2013. u suradnji sa 6 osnovnih škola u Međimurskoj županiji, koji pokazuju da postoje potrebe u području učenja **hrvatskog kao drugog jezika** i **osnaživanja materinjeg romskog jezika**; jačanja **suradnje između vrtića, škole, obitelji i zajednice**; te jačanja **međusektorske suradnje** na lokalnoj razini između zdravstva, socijalne skrbi i odgoja i obrazovanja u svrhu boljitka psihofizičkog stanja svakog djeteta.

2.3. Struktura i djelovanje

Pokretači su partnerske organizacije koje su inicirale REYN-Hrvatska početkom 2014. putem projekta IPA 4.1.5.2.02.01.c10. – Pučko otvoreno učilište Korak po Korak, **International Step by Step Association** i **Udruga za obrazovanje Roma (UZOR)**

Pokretači su ujedno i sami članovi REYN-Hrvatska.

Članstvo u REYN-Hrvatska uključuje **puno individualno ili institucionalno članstvo**. Institucionalni članovi djeluju preko svog predstavnika, u pravilu delegiranog na duže razdoblje od 2 godine. Individualni članovi REYN-Hrvatska mogu biti povezani s institucionalnim članovima – primjerice, odgajatelji iz vrtića ili učitelji škola koje su članovi mreže mogu također biti njezini članovi. Svi puni članovi mogu birati i biti birani u Savjetodavni odbor REYN-Hrvatska, suodlučuju o njezinoj strategiji i svim budućim dokumentima koji određuju načine djelovanja mreže te o pravilima i vrijednostima koje ona promiče.

Članstvo u ovoj mreži uključuje i **prijatelje REYN-Hrvatska**, koji su članovi koji podupiru misiju i ciljeve mreže, no, nisu usko vezani uz obrazovanje i tematiku Roma – primjerice, pojedinci ili institucije koje djeluju u području socijalne skrbi, zdravstva, zapošljavanja, borbe protiv siromaštva, istraživanja,

⁶ Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Zagreb, 2012.

podizanja svijesti, zagovaranja i sl. Ovaj tip članstva ne uključuje mogućnost odlučivanja koju imaju puni članovi REYN-Hrvatska.

Svi članovi REYN-Hrvatska su uključeni u aktivnosti mreže – sudjeluju u različitim tipovima stručnog usavršavanja i virtualnim i drugim oblicima razmjene iskustava, dobivaju informacije preko mreže, povezuju se s članovima međunarodnog REYN-a i drugih nacionalnih REYN mreža.

Kako je REYN-Hrvatska u razdoblju 2014 – 2016 neformalna mreža financirana kroz projekt *REYN-Croatia (Ug. Br IPA4.1.5.2.02.01.c10)*, imat će samo Savjetodavni odbor sastavljen od predstavnika pokretača – **Pučkog otvorenog učilišta Korak po Korak, Udruge za obrazovanje Roma - UZOR i International Step by Step Association**. Savjetodavni odbor ima ulogu stručne podrške u usmjeravanju djelovanja mreže, sastaje se 2 puta godišnje te redovito komunicira s koordinatorom i po potrebi s članstvom.

Po isteku tog razdoblja birat će se **novi Savjetodavni odbor**, u kojemu će biti zastupljen i **predstavnik barem jednog od pokretača mreže REYN-Hrvatska**.

Za koga?

Za romsku djecu u dobi od 0 do 11 godina

Članovi

Individualni - učitelji, odgajatelji, romski pomagači, ostali praktičari i stručnjaci u području rada s djecom u dobi od rođenja do kraja osnovne škole

Institucionalni - škole, vrtići, organizacije civilnog društva u području odgoja i obrazovanja, ranog djetinjstva, prava djeteta, romskih i drugih ljudskih prava, te borbe protiv siromaštva i društvene isključenosti

Prijatelji - sve osobe koje podržavaju temeljno uvjerenje REYN-Hrvatska

Institucije Prijatelji - škole, fakulteti, tijela lokalnih i nacionalnih vlasti i sl.

Pokretači (Savjetodavni odbor 2014-2016)

POU Korak po Korak
ISSA
UZOR

Koordinatorica REYN-
Hrvatska

Za koga?

Za romsku djecu u dobi od 0 do 11 godina

Članovi

Individualni - učitelji, odgajatelji, romski pomagači, ostali praktičari i stručnjaci u području rada s djecom u dobi od rođenja do kraja osnovne škole

Institucionalni - škole, vrtići, organizacije civilnog društva u području odgoja i obrazovanja, ranog djetinjstva, prava djeteta, romskih i drugih ljudskih prava, te borbe protiv siromaštva i društvene isključenosti

Prijatelji - sve osobe koje podržavaju temeljno uvjerenje REYN-Hrvatska

Institucije Prijatelji - škole, fakulteti, tijela lokalnih i nacionalnih vlasti i sl.

Pokretači (Savjetodavni odbor 2014-2016)

POU Korak po Korak
ISSA
UZOR

Koordinatorica REYN-Hrvatska

Slika 1 – REYN-Hrvatska (struktura funkcioniranja) 2014-2016.

3. Temeljno uvjerenje mreže REYN-Hrvatska

Sva djeca imaju pravo na jednak pristup kvalitetnom odgoju i obrazovanju.

Vjerujemo da smo svi, i pojedinci i institucije, odgovorni da im to omogućimo.

Zato trebamo učiniti sve što je u našoj moći kako bismo uklonili prepreke koje romskoj djeci onemogućuju uspješno školovanje i uključivanje u društvo.

REYN-Hrvatska će to činiti kroz različite aktivnosti, a osobito kroz podršku osobnom i profesionalnom razvoju odraslih koji rade s djecom, obiteljima i zajednicama.

4. Ciljevi REYN-Hrvatska

Mreža REYN –HRVATSKA je usmjerena na ostvarivanje ciljeva koji se odnose na profesionalni razvoj, zagovaranje i međunarodno umrezavanje.

4.1. Profesionalni razvoj - Osnaživanje članova za podršku romskoj djeci u odgoju i obrazovanju

REYN-Hrvatska je **zajednica učenja** koja **stvara prilike za razvoj i razmenu onih kompetencija i praksi** koje označavaju **visoku kvalitetu¹, odgoja i obrazovanja** i koje su **snažno fokusirane na potrebe romske djece, njihovih porodica i zajednica.**

Ova mreža ima za poseban cilj postati i **pogodno mjesto za osnaživanje i profesionalni razvoj romskih pomagača – paraprofesionalaca**, u smislu **stjecanja znanja i razvoja kompetencija** koje njihova uloga u sustavu odgoja i obrazovanja traži, kao i **razmjene iskustava s drugim profesionalcima i paraprofesionalcima.**

Ovaj cilj se ostvaruje kroz različite aktivnosti koje doprinose profesionalnom **osnaživanju članova:**

- Edukativnih radionica
- Seminara
- Studijskih posjeta
- Strucnih susreta, konferencija i slično
- Online biblioteka
- Online razmjena iskustava, u obliku tematskih grupa i slično.

Navedene aktivnosti primarno se tiču tematskih područja koja su do sada kroz rad sa profesionalcima i paraprofesionalcima identificirana kao vazna:

- Obrazovanja za društvenu pravdu, borbe protiv predrasuda i diskriminacije te uvazavana i podržavanja razlicitosti
- Kritičko promišljanje većinske i manjinskih kultura i njihovog odnosa, prepoznavanje utjecaja koje one imaju na razvoj osobnog i grupnih identiteta, kao i promišljanja i podržavanja višestrukih identiteta
- Omogućavanje ravnopravnog pristupa kvalitetnom odgoju i obrazovanju i poticajnom okruženju za razvoj i učenje
- Vaznost maternjeg jezika i učenje hrvatskog kao drugog jezika
- Suradnje s obitelji
- Inkluzivnog obrazovanja
- Javno zagovaranje i podizanje svijesti.

Ovo je preliminarna lista područja i moguće je da će se tijekom djelovanja REYN-Hrvatska otvoriti **novе teme** temeljene koje će zanimati članove.

Aktivnosti osnaživanja temeljit će se na **postojećim kompetencijama i snagama članova**, krećući **od dijeljenja znanja i iskustava ka kreiranju novih znanja i razvoju kompetencija**.

4.2. Zagovaranje - Podrška romskoj djeci kroz javno zagovaranje njihovih prava u odgoju i obrazovanju

REYN-Hrvatska je i **zagovaračka mreža** kojoj je jedan od ciljeva **zagovaranje i podizanje svijesti o potrebi ostvarivanja prava romske djece na jednak pristup kvalitetnom odgoju i obrazovanju, poticajnom okruženju za razvoj i učenje te mogućnosti da budu uspješna u svojim životima** .

U tom kontekstu, ova mreža želi biti prepoznata od **donositelja i provoditelja odluka**, kao i od **šire javnosti**, kao **relevantan izvor znanja i poruka** vezanim uz socijalnu inkluziju romske djece, temeljenih na znanstvenim uvidima, kao i na praksi i iskustvima svojih članova. Zagovaranje je prije svega usmjereno na **pravo svakog djeteta na jednakost i kvalitetu u odgoju i obrazovanju**. Stoga kao jedan od zadataka naše mreže vidimo i ukazivanje na **jednako ostvarivanje prava romskog djeteta na kvalitetno obrazovanje, kao i na zdravstvenu i socijalnu skrb**, kroz **kampanje na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou**.

Također, REYN-Hrvatska želi **promovirati iskustva svojih članova** kao **posebne snage i kompetencije** u kontekstu **odgojno-obrazovne djelatnosti**, na taj način povećavajući njihov **vidljivost i status**, i ukazujući na **potrebu njihovog stalnog profesionalnog usavršavanja i cjeloživotnog učenja**.

Ovaj cilj se ostvaruje kroz aktivnosti **zagovaranja i podizanja svijesti**:

- **razvoj resursa** koji će se koristiti u zagovaranju,
- zagovaračke **akcije i kampanje** podizanja svijesti na **nacionalnoj i lokalnim razinama**
- **okupljanja članstva REYN-Hrvatska** s ciljem komuniciranja poruka javnosti.

Za ove aktivnosti bit će razvijena **posebna strategija** koja će definirati ciljeve, metode i teme zagovaranja.

4.3. Međunarodno umrežavanje – snažna suradnja s međunarodnom mrežom REYN u dijeljenju ekspertize i zagovaranju

REYN-Hrvatska je nacionalna mreža koja djeluje **u sklopu međunarodne mreže REYN**. Jedan od ciljeva nacionalne mreže jest **osnaživati međunarodnu suradnju s internacionalnim REYN-om** kroz zajedničke aktivnosti **učenja**, razmjene iskustava, stručnih usavršavanja, studijskih posjeta, kao i kroz **zajedničke kampanje** spram nacionalnih i međunarodnih aktera i javnosti, u prvom redu unutar **Europske Unije** i u regiji zemalja **Jugoistočne Europe**.

Ovaj cilj se ostvaruje kroz **aktivnosti osnaživanja članova i zagovaranja na međunarodnoj razini**.

5. Do 2016. mrežu REYN Hrvatska vidimo kao

- dobro organiziranu, aktivnu mrežu koja okuplja individualne, institucionalne članove te prijatelje. Članstvo REYN-Hrvatska uvelo se svake godine i na kraju svoje projektne faze (veljača 2016.) REYN-Hrvatska broji 100 članova
- mrežu koja ima jasno postavljene viziju, ciljeve i plan djelovanja koji joj omogućava samoodrživost i nakon završetka projekta IPA u sklopu kojega je pokrenuta.
- mrežu koja ima članove osnažene za djelovanje u smjeru socijalne inkluzije romske djece, kao i za njezinu promociju. Njezini članovi sudjelovali su u edukacijama *Obrazovanje za društvenu pravdu i Edukaciji o javnom zagovaranju* te u studijskoj posjeti nekoj drugoj nacionalnoj mreži REYN.
- mrežu koja raspolaže resursima koje je razvila u saradnji sa međunarodnim REYNom. Ti resursi objavljeni su na web i FB stranicama REYN-Hrvatska, kao i na stranicama partnerskih organizacija (Učilište, UZOR, ISSA) i članovi aktivno rade na njihovom diseminiranju. U diseminaciji se koriste i društveni, lokalni i nacionalni mediji.
- mrežu koja je prezentirala svoje glavne poruke profesionalcima i paraprofesionalcima u odgoju i obrazovanju; donositeljima i provoditeljima odluka; medijima i široj javnosti. U tu svrhu provedene su lokalne zagovaračke akcije, nacionalne kampanje putem društvenih, lokalnih i nacionalnih medija i okupljanja članstva javnog karaktera. REYN-Hrvatska prepoznata je kao vidljiva i relevantna mreža koja snagu svojih poruka temelji upravo na svojoj specifičnoj stručnosti i iskustvu. Na ovaj način REYN Hrvatska je stekla ugled u međunarodnoj i nacionalnoj stručnoj javnosti.
- mrežu koja ima snažnu suradnju sa međunarodnim REYN-om kroz zajedničke aktivnosti planirane u razdoblju 2014 -2016. Planirane su i zajedničke aktivnosti (uključujući druge nacionalne REYN mreže poput Slovačke, Mađarske, Irske, Srbije) za naredno razdoblje (2016 -2018).